

Waarderingskader Voortgezet Onderwijs 2013 SELECTIE EOA

Domein Opbrengsten		
1. Leeropbrengsten De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		
(!NB de opbrengstindicatoren zijn vooralsnog dezelfde als in het ouder kader!)		
1.1 PrO en EOA	PrO en EOA De leerlingen behalen het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.	Voor het praktijkonderwijs en het onderwijs aan anderstaligen gaan we uit van het leerrendement van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften. Het betreft hier de vraag in hoeverre leerlingen met specifieke leerachterstanden en/of een meer dan gemiddelde zorgbehoefte na het tweede leerjaar in staat zijn zich naar verwachting verder te ontwikkelen op de betreffende opleiding aan de hand van een uitstroomprofiel dat de school heeft opgesteld. Het uitstroomprofiel en andere relevante gegevens hierover dienen bij de school te worden opgevraagd. N.B.: het betreft voor het praktijkonderwijs dus niet alleen de onderbouw! Operationalisering: - 90 procent van de leerlingen heeft 3 maanden na het verlaten van de school een werkplek, volgt een opleiding of heeft een plaats bij de dagbesteding voor gehandicapten. (Hierbij dient rekening te worden gehouden met het feit of de leerlingen inderdaad plaatsbaar zijn. Voorbeelden van leerlingen waarvan van de school niet verantwoordelijk voor plaatsing kan worden gehouden zijn: verhuizing, plaatsing in een JJI, uitzetting, langdurige ziekte) - 80 procent het niveau moet halen wat in het uitstroomprofiel staat (IOP/OPP).
2. Sociale opbrengsten De sociale opbrengsten zijn van voldoende niveau.		
2.1	De sociale opbrengsten zijn van voldoende niveau.	- De sociale competenties liggen op het niveau dat mag worden verwacht. - De maatschappelijke competenties liggen op het niveau dat mag worden verwacht.
Domein Onderwijsproces		
3. Aanbod Kwaliteitsaspect 3: De aangeboden leerstofinhouden bereiden de leerlingen voor op vervolgonderwijs en samenleving		

3.9	Het aanbod is afgestemd op het vervolgonderwijs of de beroepspraktijk.	<ul style="list-style-type: none"> - Het aanbod (extra) vakken (of vakonderdelen) is afgestemd op vervolgonderwijs of beroepspraktijk van betreffende sector of profiel; - De stages zijn afgestemd op vervolgonderwijs of beroepspraktijk van betreffende sector of profiel; - De school heeft afspraken met vervolgonderwijs gemaakt over aanbod (leerinhouden, competenties, vrijstellingen).
Onderwijstijd		
Kwaliteitsaspect 4: De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.	<ul style="list-style-type: none"> - De school heeft regels opgesteld over het gebruik van de onderwijstijd (zoals niet te laat komen, les niet te laat starten en te vroeg beëindigen, afspraken voor verwijdering uit klas, opvang bij ziekte leraren); - De school ziet toe op de naleving van de schoolregels op dit gebied door de leerlingen, bijvoorbeeld door leerlingen die te laat komen hierop aan te spreken; - Tijdens de lessen gaat weinig tijd (minder dan 10 procent) verloren aan organisatorische aspecten, er gaat nauwelijks tijd verloren door ordeverstoringen en leerlingen hoeven niet onnodig lang te wachten op instructie en/of het kunnen uitvoeren van opdrachten. Omdat er onvermijdelijk enig tijdverlies bij iedere onderwijsactiviteit bestaat, is er gekozen voor een norm van 10% niet bestede of irrelevant bestede lestijd.
Schoolklimaat		
Kwaliteitsaspect 5: Het schoolklimaat is ondersteunend en gericht op een brede vorming		
5.1	Het schoolklimaat bevordert de verwerving van sociale en maatschappelijke competenties door leerlingen.	<p>De leraren en ander personeel</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tonen pedagogisch en didactisch handelen dat de verwerving van sociale en maatschappelijke competenties bevordert. - Kennen de leerlingen en tonen aandacht, waardering en respect, ze zijn consequent en geven complimenten. - Tonen voorbeeldgedrag en reageren op voorvallen in de schoolpraktijk en creëren oefensituaties om leerlingen te begeleiden bij de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties. - Grijpen op doeltreffende wijze in bij pesten. - Begeleiden leerlingen waar mogelijk bij het zelf oplossen van conflicten en ruzies en het bereiken van een goede onderlinge omgang.
Didactisch handelen Kwaliteitsaspect 7: Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling.		

7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.	<ul style="list-style-type: none"> - De gekozen werkvormen zijn effectief om het lesdoel te halen. - De gekozen lesactiviteiten zijn logisch in volgorde en gekozen tijdsbesteding; - De les (opbouw en doel) past bij het niveau van de leerlingen (is de les te gemakkelijk of juist te moeilijk); - De leraar maakt doel en opbouw van de les duidelijk. - De leraar koppelt aan het einde van de les terug naar het doel van de les.
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.	<ul style="list-style-type: none"> - Het taalgebruik van de leraar sluit aan bij de leerlingen; - De leraar activeert voorkennis; - De leraar vat de instructie / uitleg in stappen regelmatig samen (of laat dit door medeleerlingen doen); - De leraar controleert actief of de leerlingen de uitleg hebben begrepen; - De leraar geeft helder en bondig antwoord op vragen. - De leraar maakt gebruik van concrete voorbeelden die aansluiten bij de leefwereld van de leerlingen;
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.	<ul style="list-style-type: none"> - De leerlingen zijn geïnteresseerd, stellen vragen of geven hun mening. - Leerlingen kunnen actief met de leerstof bezig zijn (gespreksvormen, geleide inoefening, in groepen werken, zelfstandig werken, inzet ICT, varieert opdrachten); - De leraar activeert leerlingen tot leren door goed naar hen te luisteren en door uitdagende vragen te stellen (dus meer dan alleen controleren of de leerling het juiste antwoord geeft); - De leerlingen accepteren het pedagogisch-didactisch leiderschap van de leraar.
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.	<ul style="list-style-type: none"> - De leraar maakt helder <i>waarom</i> een antwoord goed of fout is. - De leraar geeft de leerlingen complimenten over hun werk. De feedback is meer gericht op de vooruitgang van leerlingen dan op correctie. - De leraar vertelt leerlingen wat zij moeten leren om hun resultaten te verbeteren (<i>feedforward</i>); - De leraar maakt leerlingen duidelijk wat zij moeten leren om een volgende stap in hun leerproces te zetten;
Kwaliteitsaspect 8: De leraren stemmen hun didactisch handelen af op verschillen tussen leerlingen.		
8.1	De leraren gebruiken bij de vormgeving van hun onderwijs de analyse van de prestaties van de leerlingen.	<ul style="list-style-type: none"> - Op basis van zowel formatieve evaluatiegegevens als interactie met de leerling kan de leraar benoemen waar de leerling staat in zijn leerproces; - De leraren formuleren concrete doelen en/of acties voor bovengemiddeld presterende leerlingen; - De leraren bepalen op basis van een analyse van de prestaties doelen voor (groepen) leerlingen (om achterstanden weg te werken); - Leraren maken op basis van de analyse van de vorderingen of leerprestaties aanpassingen in het onderwijs aan de groep zijn gemaakt.

8.2	De leraar stemt de instructie af op verschillen tussen leerlingen.	<ul style="list-style-type: none"> - De leraar richt zich ook op sterkere en zwakkere leerlingen; - De leraar zet leerlingen die minder instructie nodig hebben alvast aan het werk; - De leraar geeft extra of aanvullende instructie aan groepjes leerlingen of individuele leerlingen;
8.3	De leraar stemt de verwerking af op verschillen tussen leerlingen.	<ul style="list-style-type: none"> - De leraar geeft leerlingen die dat nodig hebben meer en extra oefenmogelijkheden; - De leraar geeft leerlingen die dat nodig hebben de mogelijkheid tot overslaan (compacten) en verrijken; - De leraar geeft leerlingen de mogelijkheid om de leerstof in eigen tempo te verwerven en te verwerken. - De leraar geeft leerlingen de mogelijkheid om de leerstof in eigen wijze te verwerven en te verwerken. - Leerlingen kunnen werken met individuele leervragen en leerdoelen.
Kwaliteitsaspect 10: De school begeleidt leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben effectief aan de hand van hun ontwikkelingsperspectief. (extra ondersteuning)		
10.1 Rood voor PrO!	<p>Het bevoegd gezag stelt bij plaatsing voor iedere leerling een ontwikkelingsperspectief vast.</p> <p>(verplicht voor praktijkscholen)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dit perspectief komt zo spoedig mogelijk na plaatsing maar in elk geval binnen zes weken van de leerling tot stand; - Dit ontwikkelingsperspectief bevat de leerroute waar de leerling aan gekoppeld is, het te bereiken eindprofiel aan het eind van de schoolperiode en de uitstroombestemming waar het eindprofiel op is afgestemd (PrO: uitstrooprofiel wordt binnen 2 jaar vastgesteld, het onderwijsprogramma binnen 6 weken). Uit de eerst opgestelde ontwikkelingsperspectieven blijkt een ambitieuze inschatting van de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerling; - De vaststelling van het perspectief komt tot stand na overleg met de ouders waarbij de inzet is om tot overeenstemming te komen. Indien mogelijk betreft de school ook de leerling bij dit overleg.
10.2 Rood voor PrO!	<p>De leerling ontvangt onderwijs zoals beschreven in het ontwikkelingsperspectief.</p> <p>(verplicht voor praktijkscholen)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De school zorgt ervoor dat het ontwikkelingsperspectief leidt tot een <i>plannend</i> aanbod aan de leerling. De school volstaat dus niet met het volgen van de ontwikkeling van de leerling en het achteraf bijstellen; - Planningsdocumenten zijn aantoonbaar gekoppeld aan het ontwikkelingsperspectief i.c. de leerroute.
10.3 Rood voor PrO!	<p>De school stelt vast of de leerlingen zich ontwikkelen conform het ontwikkelingsperspectief en maakt naar aanleiding hiervan beredeneerde keuzes.</p> <p>(verplicht voor praktijkscholen)</p>	<p>Dit betekent dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De school tenminste <i>twee maal per jaar</i> de feitelijke ontwikkeling van de leerling relateert aan de leerroute waar de leerling op is geplaatst; - De school het perspectief <i>aantoonbaar en beredeneerd bijstelt</i>, als de ontwikkeling gunstiger of ongunstiger verloopt dan was voorzien; - De school zo nodig maatregelen treft voor een verdergaande afstemming van het (ortho)pedagogisch en (ortho)didactisch handelen op de onderwijsbehoeften van de (individuele) leerlingen teneinde de

		leerling binnen de bandbreedte te houden van de leerroute waarin hij is geplaatst (Dit aandachtspunt geldt in mindere mate voor praktijkonderwijs).
Kwaliteitsaspect 11: De school draagt bij aan een adequate overgang van (zorg)leerlingen van aanleverende en naar vervolgscholen en vervult haar rol in de zorgketen		
11.2	De school zorgt voor een adequate overgang van zorgleerlingen naar andere scholen.	<ul style="list-style-type: none"> - De school volgt een interne procedure voor de overgang van zorgleerlingen, waarin ook de warme overdracht geregeld is; - De school informeert de ontvangende school over zorgleerlingen; - De school betreft de ouders van de zorgleerlingen bij de overgang; - De gang van zaken met betrekking tot de overgang wordt jaarlijks geëvalueerd.
11.3	De school bereidt de leerlingen en de ouders/verzorgers voor op de vervolgopleiding/arbeidsmarkt.	<ul style="list-style-type: none"> - De toeleverende school begeleidt de ouders/verzorgers en de leerling bij de keuze voor het vervolgonderwijs; - De school heeft zich ingespannen eventuele hiaten in de kennis en vaardigheden van de leerling weg te werken (door middel van aansluitingsprogramma's); - De school heeft de leerling en zijn ouders/verzorgers de gelegenheid gegeven een of meer kennismakingsbezoeken af te leggen aan de ontvangende school; - De school heeft een volledig onderwijskundig rapport opgesteld.
11.4	School vervult haar rol in de zorgketen.	<ul style="list-style-type: none"> - De school weet welke leerlingen de keten beschouwt als risicokinderen en welke leerlingen dus in aanmerking komen voor extra ondersteuning; - De school zorgt er voor dat risico-leerlingen daadwerkelijk op school herkend wordt, in de keten gemeld worden voor overleg En passende ondersteuning aangeboden krijgt in de keten; - De school wisselt zoveel mogelijk alle relevante informatie uit met de zorgketenpartners; - De school evalueert en verbetert het effect van de extra ondersteuning systematisch met de ketenpartners - De school betreft de ouder(-s) bij afspraken, uitvoering en evaluatie.
Domein Condities		
Kwaliteitszorg		
Kwaliteitsaspect 12: De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.	<ul style="list-style-type: none"> - De school evalueert jaarlijks de examengegevens tot op het niveau van de vakken en leraren; - De school evalueert jaarlijks de rendementsgegevens tot op het niveau

		<p>van de (groepen) leerlingen;</p> <ul style="list-style-type: none"> - De school evalueert de toetsresultaten van andere leerjaren dan het examenjaar tot op het niveau van vakken en docenten; - De school betreft secties, teams en docenten bij de evaluaties; - De school trekt conclusies en vertaalt die in voorgenomen beleid.
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.	<ul style="list-style-type: none"> - De school heeft doelen gesteld voor de opbrengsten voor de eerstkomende drie jaar; - De school werkt opbrengstgericht; de school heeft indien nodig verbeterplannen voor de korte termijn per afdeling/team met daarin concrete opbrengstdoelen en tijdspaden; - De schoolleiding maakt jaarlijks prestatieafspraken met de vaksecties/teams over de opbrengsten; - De schoolleiding voert de verbeterplannen uit; - De leraren(teams) voeren de verbeterplannen uit.
Kwaliteitsaspect 13: De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.	<ul style="list-style-type: none"> - De schoolleiding verzamelt systematisch informatie over de kwaliteit van het didactisch handelen van de leraren, het klassenklimaat, de zorg en begeleiding, de toetsen en schoolexamens, het gebruik van onderwijstijden de inzet van het aanbod. (Onderdeel van deze systematische informatieverzameling zijn lesbezoeken); - De schoolleiding relateert deze informatie aan de beoogde schooldoelstellingen vastgelegd in kerndocumenten van de school; - De schoolleiding komt tot oordelen over de kwaliteit van het didactisch handelen van de leraren, het klassenklimaat, het gebruik van onderwijstijd, de toetsen en examens en het aanbod.
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.	<ul style="list-style-type: none"> - De school bepaalt de vereiste verbetermaatregelen op schoolniveau, teamniveau, leraarniveau en vertaalt deze in doelen; - De schoolleiding maakt jaarlijks prestatieafspraken met de vaksecties/teams over het onderwijsproces (waaronder didactisch handelen, zorg en toetsing/examinering); - De schoolleiding maakt de uitvoering van de verbeterplannen mogelijk; - De leraren(teams) voeren de verbeterplannen uit.
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.	<ul style="list-style-type: none"> - De verantwoordelijkheid voor het bewaken van de kwaliteit van het onderwijsproces is duidelijk belegd; - De procedures rond de bewaking van de onderwijskwaliteit zijn duidelijk vastgelegd; - Betrokkenen houden zich/elkaar aan de afgesproken procedures - Nieuwe leraren krijgen begeleiding en worden ingewijd in de schooleigen regels en ambities; <p>Borging van toetsen</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - De school heeft criteria vastgelegd waaraan toetsen en examens moeten voldoen (toetstechnische, uitvoerings-, afname- en beoordelingseisen); - De criteria worden ook gebruikt voor andere leerjaren dan het examenjaar.
13.4	De school bewaakt de kwaliteit van de activiteiten gericht op bevordering van de sociale veiligheid.	<p>De school heeft een specifiek en actueel veiligheidsplan, met aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - regels voor gewenst en ongewenst gedrag, die samenhangen met het pedagogisch beleid en bekend zijn binnen de school, en de handhaving daarvan - een aanpak gericht op voorkomen en afhandelen van incidenten in en om de school, met aandacht voor registratie en analyse van incidenten met inbegrip van een aanpak gericht op voorkomen, signaleren en oplossen van pesten - de aanstelling van één of meer bij alle betrokkenen bekende personen, die verantwoordelijk is/zijn voor uitvoering van het veiligheidsplan, inclusief wettelijk voorgeschreven functionarissen (zoals een vertrouwenspersoon en coördinator) en de naleving van overige wettelijke eisen gericht op de sociale veiligheid van leerlingen (waaronder de hantering van een Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling). - de periodieke evaluatie en actualisering van het veiligheidsplan, waarbij ook leerlingen en personeel betrokken zijn - de jaarlijkse verzameling van gegevens over de beleving van de sociale, fysieke en psychische veiligheid en het welbevinden van leerlingen en de sociale veiligheid van het personeel.
13.5	De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijs gericht op de sociale en maatschappelijke ontwikkeling van leerlingen.	<p>De school:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beschrijft haar visie en werkwijze, formuleert concrete leerdoelen en heeft dat uitgewerkt in een planmatig aanbod. - Verantwoordt hoe het onderwijsprogramma voldoet aan de kerndoelen voor sociale en maatschappelijke competenties en aan de wettelijke opdracht tot bevordering van actief burgerschap en sociale integratie. - Brengt de leerresultaten van leerlingen in kaart en evalueert het onderwijs gericht op de sociale en maatschappelijke ontwikkeling, inclusief burgerschap en basiswaarden, en betreft deze bij de ontwikkeling van het onderwijsaanbod en onderwijsleerproces.